

Høring om samisk i kirkeordningen

Høringen inneholdt følgende spørsmål:

1. Bør følgende paragraf tas inn i kirkeordningen?

§ XX Samisk kirkeliv Samisk kirkeliv er en integrert og likeverdig del av Den norske kirke. Kirkelige organer skal legge til rette for at samisk språk, kultur og medvirkning i kirkedemokratiet sikres og utvikles i kirken.

2. Bør følgende paragraf tas inn i kirkeordningen?

§ 42 a. Språk

Bokmål og nynorsk er likeverdige skriftspråk i kirkelige organer. For kirkelige organer som opptrer på vegne av rettssubjektet Den norske kirke, anvendes språklovas regler om statsorgan for så vidt gjelder den administrative delen av virksomheten.

Samiske språk og norsk er likeverdige språk.

Enhver har rett til individuelle kirkelige tjenester på samisk i Den norske kirkes menigheter i Språkutviklingskommuner og språkvitaliseringskommuner.

3. Har du/dere merknader til forslagene til paragrafer i kirkeordningen?
4. Har du/dere andre merknader høringen?

Agder og Telemark bispedømmeråd

Ja

Ja

Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport (juni 2023) og KR handlingsplan 94/24 er ikke nevnt i høringsnotatet. Er det ikke naturlig at forslagene i kirkeloven også ses i lys av disse to dokumentene og den forsoningsprosessen som foregår i Den norske kirke?

Andøy menighetsråd

Ja

Ja

Ingen merksnader.

Nei.

Biskop Svein Valle

Ja

Ja

Jeg mener at begrepet 'selvbestemmelse' bør inngå i første paragraf. Dette for å sikre autonomi, frihet og ansvar når en, som et samisk folk, ellers aldri vil komme i en flertallssituasjon gjennom de demokratiske organer. I arbeidet med forsoning er det viktig at kirken viser vilje til å avstå fra noe av den makten man har fått gjennom sin rolle i fornorskingsprosessen.

Bjørgvin bispedøneråd

Ja

Ja

Nei

Nei

Bodø kirkelige fellesråd

Ja

Ja

Det er positivt at samisk språk inkluderes i kirkeordningen.

Dette er også noe som er forankret i FN sin Verdenserklæringen om menneskerettigheter, artikkel 2:

"Enhver har krav på alle de rettigheter som er nevnt i denne erklæring, uten forskjell av noen art, f. eks. på grunn av rase, farge, kjønn, språk, religion, politisk eller annen oppfatning, nasjonal eller sosial opprinnelse, eiendom, fødsel eller annet forhold. Det skal heller ikke gjøres noen forskjell på grunn av den politiske, rettslige eller internasjonale stilling som innehas av det land eller det område en person hører til, enten landet er uavhengig, står under tilsyn, er ikke-selvstyrende eller på annen måte har begrenset suverenitet".

Nei

Borg bispedømmeråd

Ja

Ja

Slik vi forstår høringsnotatet er den nye paragrafen i § 42 en presisering av eksisterende rettigheter

nedfelt i sameloven, og medfører i så måte ingen endring.

Den norske kirkes ungdomsutvalg

Ja

Ja

Samisk ungdomsrepresentasjon: For å sikre samisk ungdoms reelle innflytelse i kirke demokratiet, mener vi det er nødvendig at lederen for Samisk ungdomsutvalg i Den norske kirke (SUNG) gis fast plass i Kirkemøtet med stemmerett, på lik linje med lederen for DNKU. Dette vil bidra til å likestille samisk ungdomsrepresentasjon og sikre at deres stemme blir hørt og tatt med i beslutningsprosesser på nasjonalt nivå.

Det er viktig at dette fører til reell handling og ikke bare lovendringer på papiret.

Dolstad menighetsråd

Ja

Ja

Menigheten selv kan ikke innfri behovet, så vi er avhengig av sørsamisk kategorialmenighet og at det opprettes en pitesamisk og lulesamisk kategorialmenighet.

Nei

Hamar bispedømmeråd

Ja

Ja

Hamar bispedømmeråd anser at forslaget til ny paragraf i kirkeordningen er en god oppfølging av Kirkemøtets vedtak om styrking av samisk kirkeliv. Det er viktig at samisk språk og kultur gis formelle sikringer i form av bestemmelser i

kirkeordningen, ettersom Den norske kirke ikke lenger er direkte underlagt den lovgivning knytta til urfolks særskilte rettigheter som gjelder i offentlig forvaltning.

Hamar bispedømmeråd mener at det bør ligge en generell forpliktelse til kirkelig virksomhet i språkutviklings- og språkvitaliseringskommuner at de skal være en støtte og ressurs for sokn utenfor forvaltningsområdene, slik at innbyggere i andre deler av landet også kan nyte godt av en språklig kompetanse.

Nei

Kautokeino kirkelige fellesråd

Ja

Nei

Forslag til endring til følgende:

§ 42 a. Språk Bokmål, nynorsk og samiske språk er likeverdige skriftspråk i kirkelige organer. For kirkelige organer som opptrer på vegne av rettssubjektet Den norske kirke, anvendes språklovas regler om statsorgan for så vidt gjelder den administrative delen av virksomheten. Samiske språk og norsk er likeverdige språk. Enhver har rett til individuelle kirkelige tjenester på samisk i Den norske kirkes menigheter i Språkutviklingskommuner og språkvitaliseringskommuner.

Utvalgets arbeid og Kirkerådets behandling av saken, bruker i hovedsak formuleringen "samisk kirkeliv". Begrepet betyr at samisk kirkeliv gjennomføres på norsk. Samisk språk behandles som et eget avsnitt. Det betyr at samisk språk ikke er en integrert del av den kirkelige virksomheten, men et perspektiv.

Vi vil presisere at Kautokeino sokn er en tospråklig (nordsamiskspråklig og norskspråklig) menighet, hvor all kirkelig virksomhet drives parallelt på samisk og norsk, men det er fortsatt opptil enkeltpersoner som er ansatt å bruke samisk. Dette medfører kostnader som ikke er synliggjort i sentralkirkelige saksdokumenter. Det er en svakhet.

I 1992 ble Indre Finnmark prosti opprettet for å ivareta samisk språk og samiske kirkelivstradisjoner. Prostiet har ingen ekstra ressurser til å utføre oppgaven og bistå menighetene til å oppnå likeverdighet mellom norsk og samisk. Det er en svakhet i saksdokumentene og digitale systemer.

Dette vil vi at Kirkerådet skal problematisere mer i håp om å opprettholde og styrke bruken av samisk språk.

Vi ber om at Kirkerådet differensierer mer mellom fullt ut tospråklige menigheter (samisk og norsk) og menigheter med kun samiske innslag i f.eks gudstjenesten.

Kautokeino sokn viser til at det administrative arbeidet med gudstjenesteplaner og samtaler om liturgier mm på et administrativt nivå, også skal kunne skje på samisk.

Det vises til digitaliseringen som foregår, der samisk skriftspråk ikke er tatt hensyn til og prioritert.

Det er en svakhet i forslaget når det fortsatt er opptil den enkelte prest eller tjenesteperson å tilby tjenester på samisk for den samisktalende menighet.

Høringsdokumenter til og med presiserer at man ikke kan forvente at en vikarprest skal kunne utføre tjenester på samisk.

Dette betyr i praksis at tjenester skjer mer og mer på norsk.

Det er realiteten av en negativ formulering.

Kirkelig fellestråd i Oslo

Ja

Ja

Nei.

Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport fra juni 2023 og Kirkemøtets handlingsplan fra desember 2024 er ikke nevnt i høringsnotatet. Kirkelig fellestråd i Oslo mener det er naturlig at forslag til tillegg i kirkeordningen også ses i lys av disse to dokumentene.

Møre bispedømmeråd

Ja

Ja

Møre bispedømme har ingen videre merknader til forslagene til paragrafer i kyrkjeordninga.

Nei

Nidaros bispedømmeråd

Ja

Ja

Nidaros bispedømmeråd har to merknader til den nye paragrafen om Samisk kirkeliv og to til endringene i § 42:

- En egen paragraf om samisk kirkeliv med overordnet karakter, må ha med, eller aller helst starte med «Samer er et urfolk i Norge.» (Jf. kommentar nedenfor og Språklova § 5)
- I forslaget står det «Kirkelige organer skal legge til rette for at samisk språk, kultur og medvirkning i kirkedemokratiet sikres og utvikles i kirken.» Det er flere samiske språk, tre av dem er offisielle språk i Norge. Derfor må det stå «samiske» om språk, altså flertallsform, slik: «Kirkelige organer skal legge til rette for at samiske språk,»
- Nidaros bispedømmeråd ønsker et forståelig og enkelt språk i Kirkeordningen. Vi ønsker især å påpeke en setning i § 42 der formuleringen ikke er god. Den samme formuleringen er også i det nye forslaget. Den setningen vi ønsker omformulert er: «.....anvendes språklovas regler om statsorgan for så vidt gjelder den administrative delen av virksomheten.»
- I Språklova § 5 («Samiske språk») heter det: «Samiske språk er urfolksspråk i Noreg. Samiske språk og norsk er likeverdige språk. Dei er jamstilte språk etter sameloven kapittel 3.» I høringsforslaget er det kun setningen om likeverdige språk som er tatt inn. Nidaros bispedømmeråd mener at i alle fall setningen om at samisk er et urfolksspråk også må med i Kirkeordningen. Om det ikke skal inn her, må det presiseres tydelig inn i den nye paragrafen under kapittel 6 «Andre bestemmelser», jf. merknaden ovenfor.

Nei

Nord-Hålogaland bispedømmeråd

Ja

Ja

Vi merker oss at ordlyden i spørsmål 1 er en deklarativ formulering som ikke presiserer hvordan samisk kirkeliv skal sikres og finansieres.

Under spørsmål 2 har vi følgende kommentar: Nord-Hålogaland bispedømmeråd ønsker at DNK jobber for å kunne tilby dette til alle medlemmer, uavhengig av lokalitet, selv om det ikke er nedfelt i kirkeordningen.

For å kunne dekke samiske behov over hele landet bør det opprettes digitale løsninger som kan ivareta denne funksjonen. Kostnaden for dette bør ligge på nasjonalt nivå. Dette vil kunne gjøre det enklere for samer å få den hjelpen de trenger, samt at over tid får man kartlagt hvor i Norge det er samiske behov utenom kjerneområdene. Dette vil være svært nyttig informasjon for framtiden.

Det er lite snakk om selvbestemmelse i paragrafene og vage formuleringer om samisk kultur, språk og medvirkning. Hva mener man med disse begrepene? Det bør tydeliggjøres at samisk kirkeliv er en levende del av Den norske kirke og lever sitt liv i våre menigheter, av samer og for samer.

Oddvar Andersen

Ja

Nei

§ XX, 2. ledd bør formuleres skarpere - Samisk språk skal brukes og utvikles i kirken. Kirkelige organer på alle nivå, har ansvar for det.

§ 42 a: Forslaget innebærer fortsatt usynliggjøring av de mange samer som ikke bor i språkutviklingskommuner og språkvitaliseringskommuner, dvs. f.eks samer bosatt i de fleste byene.

Det er underlig og overraskende fortsatt å bruke statens/Sametingets inndeling. Den inndelingen har et annet sikte, nemlig å danne grunnlag for bl.a. økonomiske overføringer.

Det er på tide at Dnk innser og tar innover seg at det bor samer overalt i landet, og i mange store kommuner som ikke faller innenfor de nevnte definisjonene.

Dnk bør ta sikte på å gå lenger enn bare å ha bokmål og nynorsk som administrasjonsspråk, dvs. også samiske språk som administrasjonsspråk

(PS! Ikke for å være utidig, men på norsk heter det enten: "... når det gjelder", eller: "...for såvidt angår". Det siste er en mer arkaisk uttrykksmåte, som mest brukes av jurister.)

Oslo bispedømmeråd

Ja

Ja

Oslo bispedømmeråd støtter at begge forslag til nye paragrafer vedr. samisk kirkeliv tas inn i kirkeordningen. Vi foreslår likevel endringer i formuleringene av paragrafene;

1. § xx Samisk kirkeliv

«– Samisk kirkeliv er en integrert og likeverdig del av Den norske Kirke. Kirkelige organer skal legges til rette for at samisk språk, kultur og medvirkning i kirkedemokratiet sikres og utvikles i kirken.»

Språk og kultur kan utvikles, medvirkning bør sikres og styrkes. Paragrafen foreslås derfor endret til;

§ xx Samisk kirkeliv

Samisk kirkeliv er en integrert og likeverdig del av Den norske kirke. Kirkelige organer skal tilrettelegge for at samisk språk og kultur utvikles, og at samisk medvirkning i kirkedemokratiet sikres og styrkes.

Et mindretall i Oslo bispedømmeråd ønsker også å endre teksten i §42a. Språk: Alle medlemmer i Den norske kirke har rett til individuelle kirkelige tjenester på samisk i Den norske Kirkes menigheter i språkutviklingskommuner og språkvitaliseringskommuner.

Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport (juni 2023) og KMs handlingsplan (des. 2024) er ikke nevnt i høringsnotatet. Forsoningsprosessen bygger på erkjennelsen av samisk kulturs realitet, verdi og tilstedeværelse. De nye tilleggene i kirkeordningen vil synliggjøre den samiske kulturs fortsatte livskraft og overlevelsessevne, også i den kirkelige kontekst. Derfor finner vi det naturlig at forslagene i kirkeloven også sees i lys av disse to dokumentene og den forsoningsprosessen som foregår i Den norske kirke.

Saemien Åålmegebraerie

Ja

Ja

Saemien Åålmegebraerie har en merknad til den nye paragrafen om Samisk kirkeliv

§ 42:

- Det bør legges til rette for at samisk befolkning utenom Språkutviklingskommuner og Språkvitaliseringskommuner kan få tilpassede kirkelige tjenester på sitt samiske språk.

Nei

Saltdal kirkelige fellestråd

Ja

Ja

Nei, ingen merknader til forslagene

Nei, ingen andre merknader

Samisk kirkeråd

Ja

Ja

Formålsparagrafen om samisk kirkeliv i kirkeordningen

Samisk kirkeråd støtter paragrafen og ber om at det innarbeides en konkret ordlyd der selvbestemmelse inngår. Dette er i tråd med Samisk utvalgs anbefaling om å fastsette at kirken skal legge til rette for at det samisk folk kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sin rett til selvbestemmelse.

Samisk kirkeråd støtter også de andre delene av den foreslåtte ordlyden der for eksempel medbestemmelse og involvering er med som viktige prinsipper for arbeidet med samiske saker i Den norske kirke.

Samisk kirkeråd mener at selvbestemmelse og medbestemmelse bør inngå i paragrafen. Det har lenge vært viktige prinsipper i det politiske og administrative arbeidet med samiske saker i Den norske kirke. Kirkelige strukturer som Indre-Finnmark prosti, Saemien Åålmege, Samisk kirkelig valg møte og Samisk kirkeråd er opprettet, og utøver sitt virke med utgangspunkt i selvbestemmelse.

I tråd med Samisk utvalgs rapport, mener Samisk kirkeråd at det bør fastsettes i kirkeordningen at kirken skal legge til rette for at det samiske folk kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sin rett til selvbestemmelse i Den norske kirke (Samisk utvalgs rapport s 41).

Selvbestemmelse i en kirkelig sammenheng vil etter rådets syn ikke være på bekostning av kirkens enhet. Samisk kirkeråd mener at den kirkelige enheten styrkes ved at samer i Den norske kirke vil være likeverdige medlemmer i Den norske kirke og den verdensvide kirke.

Selvbestemmelse er også kjent i Den norske kirke, der menighetene har sitt selvstendige ansvar for “å vekke å nære det kristelige liv i sognet”.

Språkernes likeverd er essensielt i den lutherske kirke, troen på nåde og evangeliet skal være tilgjengelig og forståelig for alle gjennom deres eget språk, noe som skaper grunnlag for språkernes likeverd i kirkens teologi og praksis. Slik vil det også være for samisk kirkeliv; språk og ulike praksiser skal være likeverdige. Utvikling av kirken skal derfor være på samers egne premisser.

Likeverd i Strategiplan for Samisk kirkeliv (2019–2027) bygger på evangelisk-luthersk lære. Den understreker at menneskeverd knyttes til språk, kultur og fellesskap. Urfolk har vært særlig utsatt for krenkelser, derfor skal kirken ivareta verdighet gjennom respekt for samisk språk, kultur og historie (s. 9).

Videre sier strategiplanen også noe om begrepet selvbestemmelse i byggingen av strukturer: "Selvbestemmelse i Den norske kirke skjer ved at det finnes egne demokratiske myndighetsrom der samer selv gis ansvar og mulighet til å utforme sitt eget kirkeliv."

Samisk kirkeråd viser til vedtaket i Kirkemøtesak 09/14, Den norske kirke og menneskerettighetene, om grunnleggende rettigheter:

Minoritetsvern er en viktig del av bygging av demokratiske strukturer. Selvbestemmelse for samer i Den norske kirke er en viktig del av dette vernet, ved at det er egne arenaer der samer kan utøve kristen tro på egne premisser.

Paragraf om språk i kirkeordningen

Samisk kirkeråd støtter at denne paragrafen tas inn i Kirkeordningen. Forslaget speiler språklova og sameloven § 3-6; å ta bestemmelsen inn i kirkeordningen gir stabilitet ved eventuelle lovendringer.

Samisk kirkeråd støtter forslaget om å referere til Samelovens språkregler i Kirkeordningen. Samisk kirkeråd viser til rådets særuttalelse til utredningen Hjertespråket, der Samelovens paragraf om Den norske kirkes forpliktelser er diskutert.

Samisk kirkeråd ber om å bli nærmere konsultert om ordlyden i paragrafene da deler av ordlyden må endres når prinsippet om selvbestemmelse blir en del av kirkeordningen.

Sarpsborg kirkelige fellestråd

Ja

Ja

Spir - Profesjonsforbundet for prester, diakoner, kateketer og pedagoger

Ja

Ja

Spir støtter at det tas inn en bestemmelse i kirkeordningen om at samiske språk og norsk er likeverdige språk i Den norske kirke.

Når det gjelder spørsmålet om å ta inn formuleringen fra samelovens bestemmelse om rett til individuelle kirkelige tjenester i språkutviklingskommuner og språkvitaliseringskommuner er Spir positiv til intensjonen bak forslaget: å

tydeliggjøre kirkens ansvar for å ivareta medlemmers språklige rettigheter i Den norske kirke.

På den annen side inneholder ikke høringsnotatet noen utredning av de administrative og økonomiske konsekvensene av å ta inn en slik bestemmelse i kirkeordningen, slik at følgene av å ta inn en slik bestemmelse i Kirkeordningen kan framstå som uklare.

Eksempler på konsekvenser som burde vært nærmere utredet er:

For det første: Hva vil følgene være av å ta inn samelovens formulering om rett til individuell kirkelig betjening i Kirkeordningen? Plassert i sameloven kan bestemmelsen leses som et statlig pålegg til Den norske kirke, men også som en forpliktelse for staten til å gjøre Den norske kirke i stand til å oppfylle denne forpliktelsen. Plassert i kirkeordningen kan bestemmelsen leses som en fortsettelse av Den norske kirkes arbeid med sannhet og forsoning ved en selvforpliktelse for Den norske kirke til å prioritere ressurser å oppfylle samelovens språkbestemmelser i samiske språkutviklingskommuner og språkvitaliseringskommuner.

Det burde gjøres en risikovurdering knyttet til om det å ta inn bestemmelsen i kirkeordningen kan medføre en svekkelse av statens vilje til å følge opp pålegget til Den norske kirke i sameloven med økonomi, og at det på sikt kan bidra til å svekke statens ansvar for å sørge for at enhver har rett til individuelle kirkelige tjenester på samisk i de angitte områdene.

For det andre bør konsekvensen av å ta inn denne typen rettighetsbestemmelser i Kirkeordningen utredes nærmere. Spir viser her til Kirkerådets betraktning i høringsnotatet side 5 i utredningen om faneparagraf:

I et trossamfunns interne regelverk vurderer Kirkerådet det slik at det generelt ikke bør – og i alminnelighet heller ikke kan – fastsettes konkrete rettigheter som kan gjøres gjeldende overfor domstolene. Kirkeordningen og andre regelverk for Den norske kirke gir derfor i alminnelighet ikke rettigheter til det enkelte medlem eller grupper av medlemmer.

Inkorporeringen av samelovens bestemmelse om rett til individuelle kirkelige tjenester på samisk vil kunne oppleves som en inkonsekvens i forhold til dette.

Stavanger bispedømmeråd

Ja

Ja

Stavanger bispedømmeråd støtter forslaget. Dette vil gi en viktig forankring for samisk kirkelivs betydning i Den norske kirke og understreke likeverdet mellom nasjonale minoriteter og den øvrige befolkningen. Språk, kultur og identitet henger

sammen og bruken av samisk språk er så viktig at dette også hører med i kirkeordningen.

Sørfold menighetsråd

Ja

Ja

Nei

Nei

Sør-Hålogaland bispedømmeråd

Ja

Ja

Kommentar til § XX Samisk kirkeliv:

Sør-Hålogaland bispedømmeråd mener det bør være en egen paragraf om samisk kirkeliv i kirkeordningen.

Vi mener at Den norske kirke i dag fortsatt har en vei å gå for at samisk kirkeliv er en integrert og likeverdig del av Den norske kirke.

Som innspill til fanebestemmelser vil bispedømmerådet nevne at det bør gjelde likeverdighet for alle samiske språkgrupper. I dag er det sør-, lule- og nordsamisk språk som formelt ivaretas i Den norske kirke.

Pite- og umesamisk kirkeliv eksisterer i svært liten grad, kun i form av spredte og usammenhengende markeringer ved enkelte gudstjenester og merkedager. Kirken har til nå i praksis ikke anerkjent ume- og pitesamisk kirkeliv som likeverdig og heller ikke brukt ressurser på å styrke eller utvikle et likeverdig ume- og pitesamisk kirkeliv. Ser vi bort fra de siste fire årenes lokale kirkelivsprosjekt i lulesamisk område, er situasjonen også vært litt av det samme for lulesamisk kirkeliv. Jfr. Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport kap. 18.

Paragrafen «Samisk kirkeliv er en integrert og likeverdig del av Den norske kirke. Kirkelige organer skal legge til rette for at samisk språk, kultur og medvirkning i kirkedemokratiet sikres og utvikles i kirken» må følges opp ved at det etableres nødvendige samiske strukturer som på egne premisser kan ivareta samisk kirkeliv i direkte møte med samiske kirkemedlemmer.

Den samme retten og det samme likeverdet bør gjelde for alle samer uten forskjellsbehandling mellom språkområder og uavhengig av bosted.

Formuleringen om at kirkelige organer skal legge til rette for at samisk språk, kultur og medvirkning i kirkedemokratiet sikres og utvikles, beskriver i begrenset grad dagens virkelighet. Uten at dette følges opp gjennom strukturer og valgordninger som sikrer samers rett til selvrepresentasjon og reell selvbestemmelse på alle nivåer og i alle kirkelige organer, vil asymmetrien overfor samene fortsette.

Kommentar til § 42a. Språk:

Formuleringen «Enhver har rett til individuelle kirkelige tjenester på samisk i Den norske

kirkes menigheter i språkutviklingskommuner og språkvitaliseringskommuner» kan virke uklar.

Menes det her at enhver, både medlemmer av Den norske kirke og ikke-medlemmer, bosatt i språkutviklingskommuner og språkvitaliseringskommuner har rett til individuelle kirkelige tjenester på samisk?

Eller har enhver, både medlemmer av Den norske kirke og ikke-medlemmer og uavhengig av bosted, rett til individuelle kirkelige tjenester på samisk? Dette enten ved at de selv oppsøker en menighet i en språkutviklings- eller språkvitaliseringskommune, eller på bestilling fra ansatte i en av menighetene i en språkutviklings- eller språkvitaliseringskommune?

Formuleringen bør tar hensyn til at sør-samiske kirkemedlemmer i dag gjennom sitt medlemskap i Saemien Åålmege (sørsamisk kategorialmenighet), allerede har en rettighet til individuelle kirkelige tjenester på sørsamisk. Dette uavhengig av eget bosted eller relasjon til en menighet i en språkutviklings- eller språkvitaliseringskommune.

Ettersom Saemien Åålmege allerede finnes, og Den norske kirke gjennom Saemien Åålmege har gitt sørsamiske kirkemedlemmer en rettighet som går lenger enn det som forslagsteksten sier, må det vurderes å nevne kategorialmenigheter eksplisitt på dette punktet i kirkeordningen.

Sør-Hålogaland bispedømmeråd mener at uklarhetene i den foreslåtte paragrafen om samiske språkrettigheter i Den norske kirke må klargjøres. En bør vurdere en presisering og justering av teksten slik at individuell likebehandling kan sikres for alle samer, uavhengig av den enkeltes bosted innenfor eller utenfor språkutviklings- og språkvitaliseringskommunene.

Kirkens egen modell for likebehandling er i praksis kategorialmenigheten og lule- og pitesamisk kirkeliv er klar for å implementere en slik modell.

Tana og Nesseby kirkelige fellesråd

Ja

Ja

Tunsberg bispedømmeråd

Ja

Ja

VID vitenskapelige høgskole

Nei

Ja

VID støtter at det tas inn en paragraf i kirkeordningen som tydeliggjør Den norske kirkes ansvar for samisk kirkeliv, men foreslår en revidert formulering av paragrafen:

"§ XX Samisk kirkeliv. Samisk kirkeliv er en integrert og likeverdig del av Den norske kirke. Kirkelige organer skal legge til rette for at samisk språk, kultur, selvbestemmelse og medbestemmelse sikres og utvikles i kirken. Menneskerettighetene, slik disse er nedfelt i folkeretten og norsk lov, utgjør et moralsk pliktgrunnlag for Den norske kirkes arbeid med samisk kirkeliv og urfolk."

VID mener at Kirkerådet ikke har fullt ut dekning for å hevde at «den foreslåtte bestemmelsen ivaretar anliggende[t] fra Samisk utvalg» (jf. s. 4 i høringsnotatet) all den tid substansielle elementer i utvalgets forslag ikke er imøtekommet. Det er to forhold som VID vil peke på med henvisning til de konkrete forslagene fra Samisk utvalg, som er gjengitt i sin helhet i det siste siterte avsnittet på side 2 i høringsnotatet.

Høringsnotatets foreslåtte paragraf om samisk kirkeliv ivaretar store deler av første setning i utvalgets forslag. Dette gjelder imidlertid ikke punktet om «selvbestemmelse» som Kirkerådet i sitt forslag har erstattet med «medvirkning i kirkedemokratiet». Dette en substansiell endring i urfolksrettslig forstand (jf. gjennomgangen i utvalgsrapportens kapittel 3). Det bør gjøres rede for slike forskjeller mellom utvalgets og Kirkerådets forslag i saksdokumentene som legges fram for Kirkemøtet. VID foreslår videre at Kirkemøtet gis mulighet til å drøfte hvorvidt formuleringen «medbestemmelse i kirkedemokratiet» kan erstattes med formuleringen «selvbestemmelse og medbestemmelse».

VID leser intensjonen med den tredje setningen i utvalgets forslag (jf. tredje setning i siste siterte avsnitt på side 2 i høringsnotatet) i lys av Kirkemøtets vedtak i sak 09/14 Den norske kirke og menneskerettighetene. Altså at utvalget etterlyser at bestemmelsen i kirkeordningen inneholder en henvisning til bl.a. menneskerettighetene som et moralsk pliktgrunnlag for Den norske kirkes arbeid med samisk kirkeliv og urfolk. Dette anliggendet er ikke reflektert inn i Kirkerådets

høringsforslag, og i den grad det finnes en begrunnelse for å avvise forslaget, synes den å være at paragrafen om samisk kirkeliv må ha en overordnet karakter.

VID mener imidlertid at det her er mulig å tenke seg en formulering av overordnet karakter, og foreslår på denne bakgrunn at Kirkemøtet gis mulighet til å drøfte muligheten for å ta inn f.eks. følgende formulering:

"Menneskerettighetene, slik disse er nedfelt i folkeretten og norsk lov, utgjør et moralsk pliktgrunnlag for Den norske kirkes arbeid med samisk kirkeliv og urfolk."

VID vil peke på at det på sikt kunne være aktuelt for Kirkemøtet å oppdatere denne formuleringen til også å omfatte nasjonale minoriteter, f.eks. slik:

«Menneskerettighetene, slik disse er nedfelt i folkeretten og norsk lov, utgjør et moralsk pliktgrunnlag for Den norske kirke i alt arbeid som involverer urfolk og nasjonale minoriteter.» Det måtte i så fall vurderes hvorvidt en slik formulering burde flyttes til i en egen bestemmelse om menneskerettigheter.

VID antar at det vil være prematurl for Kirkemøtet å vedta en formulering som inkluderer nasjonale minoriteter allerede i 2026, tatt i betraktning hvor forsoningsprosessene i forhold til kvener, skogfinner og tatere står per i dag. På litt sikt derimot bør spørsmålet om en tydeligere inkorporering også av nasjonale minoriteter i kirkeordningen være blant spørsmålene som Kirkemøtet tar stilling til i rammen av Den norske kirkes oppfølging av sannhet og forsoning.

Høringssvaret er forankret hos ledelsen ved Fakultet for teologi på VID etter særskilt drøfting av saken i kompetansemiljøet ved KUN/VID Tromsø.

Vålerenga menighetsråd

Ja

Ja

Vålerenga menighetsråd er opptatt av at vi skal være en inkluderende kirke, og legge best mulig tilrette for det også i praktiske, konkrete ordninger. Vi støtter derfor dette som et prinsipielt standpunkt. Takk!

Ålesund kyrkjelege fellestråd

Ja

Ja

Ingen kommentar

Ingen kommentar

Ålesund kyrkjelege fellesråd

Ja

Ja

Ingen kommentar.

Ingen kommentar.